

19. DENEME - ÇÖZÜMLER

1. Haritadaki ok yönü güneybatıdan kuzeydoğuya doğru uzanmaktadır. Buna göre Türkiye kuzey yarımkürede yer aldığı için enleme bağlı olarak güneyden kuzeye doğru çizgisel hız azalır, gölge boyu uzar, meridyenler arası mesafe daralır, gece - gündüz süre farkı artar. Ancak birbirini izleyen paralel arası mesafe her yerde 111 km'dir ve bu mesafe değişmez.

CEVAP: D

2. A) Ege dağları kıvrım değil kırıklı yapıdadır.
B) Volkanik dağlarımızın hiç biri aktif değildir.
C) En yüksek dağımız volkanik bir dağ olan Ağrı dağdır.
D) Ülkemizde volkanik dağlar Van gölü çevresinde yoğunur.
E) Dağlarımız doğu-batı yönlü uzanır.

CEVAP: C

3. I. Selçuk ovası, Küçük Menderes nehri tarafından biriktirilerek oluşmuş bir delta ovasıdır.
II. Çarşamba ovası Yeşilirmak tarafından alüvyal malzemenin biriktirilmesiyle oluşmuş bir delta ovasıdır.
III. Göksu kanyonu ise Göksu nehri tarafından kalkerli arazinin aşındırılması ile oluşmuş bir kanyon vadidir.

CEVAP: C

4. I. Yağış miktarı fazla olursa toprak su ile dolar ağırlaşır.
II. Kar ve buz erimeleri yavaş olduğundan yamaç toprağı su çeker ve ağırlaşır.
III. Engebeli arazide eğim fazla olduğundan toprak yamaca tutunamaz aşağı yönde hareket eder.
IV. Killi toprak sünger gibi suyu çeker ağırlaşır, balçık halinde hareket eder.

CEVAP: E

5. Dünya üzerinde birden fazla ülkeden geçen akarsular politik ve askeri sorunlara yol açmaktadır. Ortadoğu gibi suyun yetersiz olduğu bölgelerde bu durum daha belirgindir. Fırat nehri Doğu Anadolu'dan kaynağını alarak Suriye'ye oradan da Irak üzerinden Dicle nehri ile birleşerek Basra körfezine dökülür. Bu nedenle Fırat nehri bir sorun teşkil eder.

Kızılırmak ve Manavgat'ın tamamı ülkemiz sınırlarında akış gösterir. Meriç'in doğduğu Bulgaristan, geçtiği Yunanistan'da su sorunu yoktur. Çoruh nehri Karadeniz'den doğar Gürcistan'dan denize dökülür. Yörede su sorunu yoktur.

CEVAP: C

Göl	Oluşum Türü
Sera	Heyelan Set
Manyas	Tektonik
Hazar	Tektonik
Terkos	Kıyı Set

Tortum ise heyelan set gölü olarak işaretlenirse eşleştirme doğru olarak tamamlanır. Büyük Çekmece kıyı set, Balık ve Van volkanik set, Ulubat tektonik göldür.

CEVAP: A

7. Keşişleme (Samyeli) ülkemize güneydoğudan sokulur (IV), Karayel ise kuzeybatıdan sokulur (I, III, V).

CEVAP: B

8. I. enlem olarak güneyde yer alan Güneydoğu Anadolu Temmuz ayında yaz yaşadığından sıcaktır.

II.'de karasal yerlerde nem azdır. Bu nedenle sıcaklık fazla yükselir.

IV.'de Basra Termik Alçak Basıncı Ortadoğu çöllerinin sıcaklığını Temmuz ayında bölgeye taşır.

III. numara ile belirtilen yükselti faktörünün etkisi yoktur. İndirgenmiş izoterm haritalarında yükseltinin sıcaklık üzerindeki etkisi ortadan kaldırılmıştır.

CEVAP: A

9. Bir dağ yamacı boyunca yükseldikçe sıcaklık her 100 m'de 0,5°C azalır. Bitkiler bu değişime uyum sağlayabildikleri yükseltiye kadar yetişebilirler. Sıcaklığın daha da düştüğü yerlerde bitkiler yerini soğuğa dayanıklı bitkilere bırakır.

CEVAP: B

19. DENEME - ÇÖZÜMLER

10. En fazla yağış yaz mevsiminde düştüğü için gür çayır gelişimine uygun olan bu yörede büyükbaş hayvancılık yapılır.

Ancak yağışın mevsimsel dağılışı oransal olarak farklı olduğundan yağış rejimi düzensizdir. Bununla birlikte grafikte sıcaklık bilgileri verilmemiştir. Eğer sıcaklık verilmiş olsa idi sıcaklığın 0°C 'nin altına düştüğü dönemde kar, 0°C 'nin üstünde olduğu dönemde yağmur yağmıştır yorumu yapılabilirdi. Sıcaklık verilmediğine göre yağışın kar ya da yağmur şeklinde yağdığı bilinemez.

CEVAP: A

11. I. Yerçekillerinin engebeli olduğu alanlarda tarım alanları dardır. Engebeden dolayı farklı bir ekonomik faaliyet gelişemediğinden çiftçi sayısı fazladır. Bu nedenle birim tarım alanına düşen çiftçi sayısı artar.
- II. Modern yöntemlerin uygulandığı düz ve geniş tarım arazilerinde insan gücüne ihtiyaç azdır. Bu nedenle tarımsal nüfus seyrelir.
- III. Konya gibi geniş düzlüklerde çiftçi sayısı çok olsa da tarımsal nüfus yoğunluğu Rize gibi dar arazili yerlere göre azdır.

CEVAP: E

12. Bağımlı nüfus; çalışan nüfusun bakmakla yükümlü olduğu çalışmayan veya çalışamayacak durumda olan çocuk, genç ve yaşlı nüfustur. Göç veren yöreler gelişmediğinden bağımlı nüfus oranı fazladır.

Tabloya göre;

Bağımlılık oranı en fazla olan yöre K iken bu oranın en az olduğu yöre yani çalışanların fazla olduğu merkez L'dir.

CEVAP: C

13. Türkiye'de ortanca yaş 30 yaştan 31 yaşa çıkmıştır. Ülkemizde nüfus artış hızı azalmaktadır. Yaşlı nüfusun toplam nüfus içindeki payının artması genç nüfus oranının azalması nüfus artış hızının azalmakta olduğunu gösterir.

CEVAP: A

14. I. Batı Karadeniz → Divan
- II. Ege Bölgesi → Dalyan
- III. Çukurova → Çiftlik
- IV. Doğu Anadolu → Kom
- V. İç Anadolu → Ağıl

CEVAP: D

15. Bir tarım ürününün üretim miktarı ekim alanına bölündüğünde o üründen alınan verim ortaya çıkar. Özellikle ekim alanı dar üretimi çok olan ürünlerde verim daha fazladır. Tabloda illere göre üretim miktarı ve ekim alanı verilen ürünlerden ancak illere göre verim elde edilir.

CEVAP: A

16. Arıcılık doğal bitki örtüsünün korunmasını sağlamıştır.

İpek böcekçiliği için dut ağacı gerekir.

Besi - ahır - kümes hayvancılığı kapalı mekanlarda beşeri yöntemlerle üretime dayalıdır. Orman tahribatı mümkün değildir.

Koyun yetiştiriciliğinde bozkır bitki örtüsü yoğun olarak kullanılır.

Ancak özellikle kıl keçisi yetiştiriciliği Akdeniz'de yasaklanmıştır. Nedeni keçinin ağaçların filizlerini yiyerek tahribat oluşturmasıdır.

CEVAP: D

17. Murgul'da çıkarılan bakır Samsun'da işlenir. Divriği'de çıkarılan demir Karabükte işlenir. Köyceğiz'de çıkarılan krom Antalya'da işlenir. Batman'da çıkarılan petrol Batman'da işlenir İskenderun'a taşınmaz. Hamitaba'ta çıkarılan doğalgaz Bandırma'ya getirilmez. Aynı yerde elektrik üretiminde kullanılır.

CEVAP: B

18. Linyit yaygın olarak bulunur aşırı miktarda ithalata gerek yoktur. Gübre'nin hammaddesi fosfat ithal edilir. Mısır üretimi yeterli düzeydedir. Kağıt için kereste ve selüloz ithal edilir. Ancak petrol ihtiyacımızın %98'i ithal yollarla karşılanır.

CEVAP: B